

Personel Kanunu Tasarısı Hakkında Düşünceler

Kanun tasarılarının hazırlanması sırasında genel olarak ilgili kuruluşların fikirleri alınmamaktadır. Bu yüzden kanunlar bazı noksanlar veya yanlış görüşlerle dolu olarak çıkmaktadır. Bu günlerde komisyonlarda konuşulmakta olan Personel Kanunu Tasarısının yalnız geçici maddelerini görmek fırsatı bulunmuştur. Aşağıda önce kanunun bu 17 maddelik kısmını, sonra bu kısım hakkında teknik personeli ilgilendiren konulardaki görüşleri bulacaksınız. Bu yazı ricamız üzerine üyemiz Korkut ÖNGÜN tarafından hazırlanmıştır.

DEVLET PERSONEL KANUNU

KISIM IX. Geçici Hükümler

Geçici Madde 1 —

Sınıflar hakkındaki tekliflerin iki ay zarfında bildirilmesi.

Genel veya katma bütçeli kurumlar, kurumlarında ve kurumlarına bağlı sermayeli kuruluşlarda çalıştırılacak Devlet memurları, için, birleşik yetiştirme ve meslek niteliklerine göre, tesisini öngördükleri sınıflar hakkındaki tekliflerini, hizmetlerin kurum içinde birbirleriyle olan değer oranlarını matematik formüllerle belirterek, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde Başbakanlık Devlet Personel Dairesine bildirirler.

Genel veya katma bütçeli kurumlar sınıflandırma konusu ile ilgili olarak Başbakanlık Devlet Personel Dairesinin isteyeceği her türlü bilgiyi verirler.

Geçici Madde 2 —

Düzenlenecek kadroların Başbakanlık Devlet Personel Dairesine ve Maliye Bakanlığına bildirilmesi.

Bu kanunun yayımı tarihinden başlayarak üç ay içinde, genel veya katma bütçeli kurumlar, kurumlarında ve kurumlarına bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, yukarıki madde hükmüne göre tesisini teklif ettikleri sınıflara uygun olarak 33 üncü madde gereğince düzenleyecekleri kadroları Başbakanlık Devlet Personel Dairesi ile Maliye Bakanlığına bildirirler.

Geçici Madde 3 —

İntibak işlemlerinin başlangıç tarihi.

35 inci maddede belirtilen birleşik kadro kanununun ve sınıf tüzüklerinin yürürlüğe girmesiyle o tarihte genel veya katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, her ne ad altında olursa olsun, bir kadroda çalışan personelin bu kanun hükümlerine uygun olarak yeni sınıf kadrolarına intibak işlemlerine başlanır.

Geçici Madde 4 —

Sınıflara girecek personelin intibakını yapacak merci.

Kurumlararası sınıflarla kurumsal sınıflara girecek personelin intibakı Başbakanlık Devlet Personel Dairesinin gözetimi altında kurumlarınca yapılır.

Geçici Madde 5 —

İntibak işlemlerinde uyulacak esas ve ölçüler.

Yukarıdaki maddeler uyarınca intibak işlemlerinin yapılmasında uyulacak esas ve ölçüler sınıf tüzüklerinde belirtilir.

Bu intibak işlemlerinde personelin;

- 1) Öğrenim ve yetiştirme durumu,
- 2) Kamu hizmetlerinde çalıştığı sürece almış olduğu sicil durumu,
- 3) Kamu hizmetlerinde geçirdiği hizmet süresi,
- 4) Kamu hizmetlerinde bulunduğu görevlerin önemi ve değeri,

tüzük hükümlerinin tesbitinde gözönünde tutulur.

Geçici Madde 6 —

Memurların intibakında malî esaslar.

3656 sayılı kanuna tâbi genel veya katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki memurların, sınıf tüzüklerinde belirtilen nitelik ve diğer şartlara göre girecekleri sınıfların derece ve kademelerinde alacakları aylık tutarları, 7244 sayılı kanun ve buna ek 24.2.1961 tarihli ve 263 sayılı kanunun birinci maddesiyle tesbit edilen aylık tutar-

larından aşağı olduğu takdirde, aradaki fark, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi suretiyle giderilinceye kadar, ödenmekte devam olunur.

Bundan başka;

1) 3656 sayılı kanunun 6 ncı maddesinin istisnaî memuriyet saydığı kadrodan, bu niteliğin bulunmadığı yeni kadrolara atanan,

2) 3656 sayılı kanunun 13 üncü maddesinin ibtisas yeri saydığı kadrolardan yanı kadrolara atanan,

3) 3656 sayılı kanunun 4598 sayılı kanunla değiştirilen 7 nci maddesinin 5 inci fıkrası uyarında bir veya iki üst derece kadroya atananlardan, aradaki farkı Bakanlar Kurulu Kararı ile tazminat olarak almakta iken yeni kadrolara atanan,

4) 3656 sayılı kanunun 4598 sayılı kanunla değiştirilen 8 inci maddesi ve bu maddeyi değiştiren 8.6.1963 tarihli ve 242 sayılı kanunun 1 inci maddesi uyarınca bulundukları kadroların bir, iki veya üç üst derece aylığını, kazanılmış hak olarak alanlardan yeni kadrolara atanan,

5) Özel kanunları gereğince ödenek (temsil ödeneği ve diğer ödenekler) tahsis edilen belirli görevlerden yeni kadrolara atanan,

Memurların sınıf tüzüklerinde belirtilen nitelik ve diğer şartlara göre, girecekleri sınıfların derece kademelerinde alacakları aylık tutarları, eski kadrolarında fiilen almakta oldukları aylık tutarlarından veya aylık ve ödenek toplamı tutarlarından aşağı ise, aradaki fark, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi suretiyle giderilinceye kadar, ödenmekte devam olunur.

Geçici Madde 7 —

Daimî hizmetlilerin intibakında malî esaslar.

Genel veya katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda bütçelerin D cetveline dahil kadrolarında bulunan daimî hizmetlilerin sınıf tüzüklerinde belirtilen nitelik ve diğer şartlara göre girecekleri sınıfların derece ve kademelerinde alacakları aylık tutarları, 7244 sayılı kanunun 5 inci ve 24.2.1961 tarihli ve 263 sayılı kanunun birinci maddesiyle tesbit edilen aylık tutarından aşağı olduğu takdirde, aradaki fark, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi suretiyle giderilinceye kadar, ödenmekte devam olunur.

Geçici Madd 8 —

Devlet Tiyatrosu ve Riyaseticumhur Senfonu Orkestrasında çalışanların intibakında malî esaslar.

Devlet Tiyatrosu Kuruluşu hakkındaki 5441 sayılı kanunun 6629 sayılı kanunla tâdil edilen 10 uncu maddesine göre ücret alanlarla Riyaseticumhur Senfonu Orkestrasının kuruluşu hakkındaki 6940 sayılı kanuna göre ücret alanların intibakları hakkında da geçici 7 nci madde hükmü uygulanır.

Geçici Madde 9 —

Geçici hizmetlilerin intibakında malî esaslar.

Genel veya katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda bütçelerin E cetveline dahil tertiplerden alınan kadrolarda çalışan personelden sınıf tüzüklerinde belirtilen nitelik ve diğer şartları taşıyanlar, halen bulundukları kadrolarda aldıkları ücretleri ne olursa olsun, yeni atandıkları sınıf kadrolarında girebilecekleri derecelerin ilk kademe aylıklarını alırlar.

Geçici Madde 10 —

Kadroya bağlı yevmiyeli personelin intibakında malî esaslar.

Genel veya katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda 4/10195 sayılı Bakanlar Kurulu kararına bağlı «Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Personel Yönetmeliği» ne göre alınan yevmiye kadrolarında çalışan personelden, sınıf tüzüklerinde belirtilen nitelik ve diğer şartları taşıyanlar, halen bulundukları kadrolarda aldıkları yevmiyeleri ne olursa olsun, yeni atandıkları sınıf kadrolarında girebilecekleri derece ve kademe aylıklarını alırlar.

Geçici Madde 11 —

Belirli sınıflara dönecek-
lerin kıdem hakkı.

13.12.1960 tarihli ve 160 sayılı kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumların yönetici, bilimsel, teknik ve meslekî sahalarında çalışmış olup da bu kanunun yayımı tarihinden en çok on yıl önce kendi istekleriyle ayrılarak sözü geçen kurumlar dışında kalmış olan personelden girebilecekleri sınıf tüzüklerindeki nitelik ve diğer şartları haiz olmaları sebebiyle sınıf kadrolarına atanarlara;

a) Atanacakları sınıfın aynı olan meslekte çalıştıkları sürenin tamamı kadar,

b) a bendi dışındaki hallerde, dışarıda geçen sürenin 2/3'ü kadar, kıdem hakkı tanınır.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendini değiştiren 6422 veya 6435 sayılı kanunlara göre kurumlarınca görülen lüzum üzerine emekliye sevk edilip de Türkiye Büyük Millet Meclisinden veya idarî yargı mercilerinden iptal kararı alanlardan yeni sınıf kadrolarına atananlar birinci fıkra hükümlerinden faydalanırlar.

Bu madde hükmünden faydalanmak isteyenlerin, girecekleri sınıf tüzüklerinin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaat etmeleri şarttır.

Geçici Madde 12 —

Belirli sınıflara dönecek-
ler.

11 inci madde hükmünün bilimsel, teknik ve meslekî sınıflardan hangileri için uygulanacağı, sınıf tüzüklerinde belirtilir.

Geçici Madde 13 —

öğretmenlik mesleğine
dönecekler tanınan kı-
dem hakkı

Bu kanunun yayımı tarihinden en çok on yıl önce öğretmenlikten isteği ile ayrılmış olup da 13.12.1960 tarihli ve 162 sayılı kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarda çalışmış olanlardan öğretmenlik mesleğine dönmek isteyenlerin, sınıf tüzüklerinin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaat etmeleri halinde, bu kurumlarda kaldıkları sürenin tamamı kıdemlerine eklenir.

Geçici Madde 14 —

Hâkimler, savcılar ve yardımcılar ile bu sınıftan sayılanlar, subay ve astsubaylar, Üniversite öğretim üyeleri ile yardımcılar, özel idare ve belediyeler personeli hakkında, özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar, 788 sayılı memurin, 1108 sayılı maaş, 1453 sayılı Zabitan ve Askerî Memurların maaşatı, 2556 sayılı Hâkimler, 3656 sayılı Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve tendülüne dair, 4936 sayılı Üniversiteler Kânunları ile bunların tâdil ve eklerinden kendileri ile ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Geçici Madde 15 —

ödeneklerle ilgili eski
hükümlerin uygulanma
süresi.

Bu kanunun malî hükümleriyle sosyal yardımlara ait hükümleri yürürlükte bulunan kanunlara göre verilen aylık, ödenek, yardım ve zamları ödenmesine devam olunur.

Geçici Madde 16 —

intibak hükümlerinin
şekil ve şartlarının yö-
netmelikte belirtilmesi.

İntibak hükümlerinin uygulanma şekli ve şartları Devlet Personel Dairesince hazırlanıp Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikte belirtilir.

Geçici Madde 17 —

ödemelerin başlangıç ta-
rihi.

Bu kanuna göre yapılacak ödemelerin başlangıç tarihleri Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır.

PERSONEL KANUNU TASARISI HAKKINDA DÜŞÜNCELER

Kanun tasarısının geçici 10 uncu maddesi «Muayyen ve muvakkat müddetli hizmetlerde çalıştırılacak yevmiyeli personelin» yeni kanuna göre intibakını düzenlemektedir. Teklif edilen bu geçici maddeye göre yevmiyeli personelin aldıkları yevmiyeleri ne olursa olsun çıkarılacak kanuna göre tayin edilecekleri sınıf kadrolarının aylıklarını alacaklardır. Bu, genel olarak teknik personelin halen aldıkları yevmiyeden daha düşük aylık alacakları anlamına gelir. Halbuki teklif edilen kanunun diğer maddelerindeki ana fikir; diğer memur ve hizmetlilerin yeni çıkacak kanuna göre alacakları aylık tutarlar halen almakta oldukları aylıklardan aşağı olduğu taktirde, aradaki fark, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi suretiyle giderilinceye kadar ödenmekte devam olunur şeklindedir. Hatta halihazır aylık tabirine (temsil ödeneği ve diğer ödenekler) tabiri sokularak çok genişletilmiştir.

Personel kanununun diğer maddelerini; hele tasarının maaş durumunu gösteren cetvelini incelemek imkânını bulamadığımızdan yevmiyeli personelin ücretinin ne miktarı bulacağı ve kaybının ne kadar olacağını söylemek imkânsızdır. Ancak teklif kanunlaştığı takdirde tasarıdaki bu cetvellere göre personel halen almakta olduğu yevmiyeye tekabül eden aylığın çok aşağılarında bir ücretle çalışmaya zorlanabilir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşlarda bütçelerin (E) cetveline giren kimselere de aynen yevmiyeli personel gibi muamele yapılacaktır. Bu cetvellere dahil olarak da birçok mühendisin çalışmakta olduğunu sanıyoruz.

Tasanda göze çarpan eksikliklerden ikinci bir nokta da kendi istekleri ile kurumlarından ayrılmış olup bu tasarının kanunlaşması ile Devlet kadrolarına dönmek isteyen teknik personele - geçici 11 inci maddede bazı memurlar için tarif edilen şekilde kıdem tanınarak - yeniden işe alınabilmelerinin temin edilmemiş olmasıdır. Bu konu sağlandığı taktirde Devlet kadrolarında şikâyetisi çekilen teknik personel noksanlığı kısmen giderilmiş olacaktır.

Bu düşüncelerle tasarının geçici 9 ve 10 uncu maddelerinin aşağıdaki şekilde olmasının teknik personelin faydasına olacağını sanmaktayız.

- Geçici Madde 9 — Genel veya katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda bütçelerin (E) cetveline giren tertiplerden alınan kadrolarda çalışan personelden sınıf tüzüklerinde belirtilen nitelik ve diğer şartlara göre girecekleri sınıfların derece ve kademelerindeki alacakları aylık tutarları halen almakta oldukları aylık ve ödenek tutarlarından aşağı olduğu takdirde aradaki fark, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi suretiyle giderilinceye kadar, ödenmekte devam olunur.
- Geçici hizmetlilerin intibakında malî esaslar
- Geçici Madde 10 — Genel veya katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda 4/10195 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına bağlı «Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Personel Yönetmeliği» ne göre alınan yevmiye kadrolarında çalışan personelden, sınıf tüzüklerinde belirtilen nitelik ve diğer şartları taşıyanlar halen bulundukları kadrolarda aldıkları yevmiyeleri ile bunların yevmiyelerine ilâveten hizmetlerine ve çalıştıkları yerin özelliğine göre verilen her türlü zamların aylık toplamı yeni atandıkları kadrolarında girebilecekleri sınıfların derece ve kademelerinde alacakları aylıklardan yukarı olduğu taktirde aradaki fark, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi suretiyle giderilinceye kadar ödenmekte devam olunur. Hizmete ilk defa giren yevmiyeli personele de aynı sınıftaki arkadaşlarına benzer işlem Adalet kaidelerine uygun olarak tatbik edilir.
- Kadroya bağlı yevmiyeli personelin intibakında malî esaslar
- Bu kanunun yayımı tarihinden en çok 10 yıl önce kendi istekleri ile ayrılarak yukarıda adı geçen kurumlar dışında kalmış olan yevmiyeli personelden girebilecekleri sınıf tüzüklerindeki nitelik ve diğer şartları haiz olmaları sebebiyle sınıf kadrolarına yeniden atanana göre geçici 11 inci maddeye göre hesaplanan bir kıdem hakkı tanınır. Bunlara hesaplanan bu kıdemlerine göre önce 4/10195 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve değişikliklerine dayanan yönetmeliğe göre yevmiye bareminde derecesi bulunduktan sonra yukarıdaki esaslara ve bu kanuna göre girecekleri sınıf ve kademelerinin aylıkları tayin edilir. Bu fıkra hükmünden faydalanmak isteyenlerin girecekleri sınıf tüzüklerinin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde başvurmaları şarttır.
- Bu kanunda yazılı bulunan hükümler muayyen ve muvakkat müddetli hizmetlerde çalıştırılacak yevmiyeli personele daha elverişli hak ve menfaatler sağlayan, kanun, yönetmelik, sözleşme teamül veya adetlerden doğan haklara hâlel getirmez.